

ZPRAVODAJ

NEWSLETTER

1

המוזיאון
היהודי
בפראג

ŽIDOVSKÉ
MUZEUM
V PRAZE

2011

THE JEWISH
MUSEUM
IN PRAGUE

VÝSTAVA BAROKNÍ SYNAGOGY V ČESKÝCH ZEMÍCH

V muzejní Galerii Roberta Guttmanna proběhlo 2. března slavnostní zahájení výstavy Barokní synagogy v českých zemích, jejímž autorem je kurátor Židovského muzea v Praze Arno Pařík.

Výstava nabízí výběr nejstarších, historicky a umělecky nejcennějších památek synagogální architektury 17. a 18. století v českých zemích; ukazuje jejich dispozice, vnitřní uspořádání a výzdobu, představuje je jako jedinečné doklady historie a kultury židovských obcí předemancipačního období a současně jako zajímavý doklad působení místních uměleckých sluhů, stavitelů a řemeslníků na jejich utváření a výzdobu. Právě v případě barokních synagog 17. a 18. století na našem území je toto vzájemné ovlivňování mnohdy jasně patrné a svědčí o tom, že přes všechna omezení a separační nařízení církve a světské moci vždy docházelo mezi obyvateli židovských obcí a jejich okolím k trvalé kulturní výměně.

I přes nepříznivé vnější podmínky (nejrůznější diskriminační opatření, zákazy, vypovězení) zůstaly některé z těchto památek zachovány a poprvé se v posledních letech dočkaly také rekonstrukce. Právě s příklady úspěšné památkové obnovy některých synagog, realizovaných péčí Federace židovských obcí v ČR, židovských obcí v Praze a

BAROQUE SYNAGOGUES IN THE CZECH LANDS EXHIBITION

On the 2nd of March, the Jewish Museum's Robert Guttman Gallery hosted the opening of the "Baroque Synagogues in the Czech Lands" exhibition, which is curated by Arno Pařík.

For specialists and the general public alike, this exhibition charts in more detail than ever before a group of lesser-known Czech monuments that uniquely reflect the history and culture of the traditional Jewish communities in this country. Synagogues were the main and, for the most part, the only centre of religious and social life and education for these communities. These old synagogues, which have been preserved only rarely, are also valuable examples of local building, which forms an integral part of the Czech Republic's architectural heritage.

This exhibition features a selection of the Czech Republic's oldest synagogues of greatest historical and artistic value, dating from the 17th and 18th centuries, with particular focus on their layout, design and decoration. These buildings provide unique evidence of the history and culture of Jewish communities in the pre-Emancipation period and are interesting examples of the influence of local artistic styles, builders and craftsmen on their formation and decoration. Many of the 17th- and

Celkový pohled na štukovou a malířskou výzdobu klenby Zadní synagogy v Třebíči po rekonstrukci.
Stucco and painted decoration on the arch in the Rear Synagogue in Třebíč after renovation.

Zadní synagoga v Třebíči z roku 1669 před zahájením obnovy.
The Rear Synagogue in Třebíč (1669) before renovation

Brně, Židovského muzea v Praze a dalších institucí, chce výstava návštěvniky především seznámit.

Zveme Vás na doprovodnou přednášku k výstavě, kterou její kurátor Arno Pařík prosloví ve Vzdělávacím a kulturním centru ŽMP 27. dubna v 18 hodin.

Dále vás zveme na komentované prohlídky s autorem výstavy 28. dubna, 26. května a 22. června od 16 hodin v Galerii Roberta Guttmana.

K výstavě vyšel stejnojmenný katalog (v české a anglické verzi), jehož autorem je Arno Pařík. Vedle úvodní studie o hlavních památkách a typech synagog 17. a 18. století v Čechách a na Moravě přináší publikace podrobnější charakteristiky čtyřiceti tří synagogálních staveb z období od konce 16. do počátku 19. století a dále podrobněji mapuje na dvacet barokních synagog, zbořených za války nebo v období komunistického režimu. Více než stostránkový katalog s 220 černobílými a 150 barevnými fotografiemi a plánky doplňuje zpráva o obnově synagog v Čechách a na Moravě v posledních dvou desetiletích, seznam použité literatury a slovníček hebrejských výrazů a termínů.

Obálka katalogu k výstavě Barokní synagogy v českých zemích.
Cover of the catalogue for the Baroque Synagogues in the Czech Lands exhibition.

Katalog je možno zakoupit v Galerii Roberta Guttmana nebo v muzejním internetovém obchodě na adrese:

<http://www.jewishmuseum.cz/shop/czshop.php>

Kurátorovi výstavy Arno Paříkovi jsme položili několik otázek:

Hned v úvodu výstavy je umístěna mapa s vyznačenými synagogami, ať už zaniklými

18th-century Baroque synagogues in the Czech lands clearly reflect this interaction, demonstrating that permanent cultural exchange occurred between the inhabitants of Jewish communities and their surrounding environment – despite all the restrictions and separation regulations imposed by the Church and the secular authorities. Some of these monuments managed to survive unfavourable external conditions (restrictions, prohibitions, expulsions, etc.) and in recent years have been successfully renovated by the Federation of Jewish Communities in the Czech Republic, the Jewish communities of Prague and Brno, the Jewish Museum in Prague and other institutions. This exhibition draws particular attention to these successes.

We are pleased to invite you to a talk relating to the exhibition which will be given by the curator Arno Pařík at the museum's Education and Culture Centre on the 27th of April at 6 p.m.

We are also pleased to invite you to a guided tour of the exhibition which will be given by the curator at the Robert Guttman Gallery on the 28th of April, 26th of May and 22nd of June at 4 p.m.

The exhibition is accompanied by a Czech and an English catalogue written by the curator. In addition to an introductory study on the main types of 17th- and 18th-century synagogues in Bohemia and Moravia, this catalogue provides detailed information about 43 synagogue buildings from the late 16th to the early 19th centuries and about 20 Baroque synagogues that were demolished during the war and under communism. It also contains information about the renovation of synagogues in Bohemia and Moravia in the last twenty years, a bibliography and a glossary of Hebrew terms. It has over 100 pages and features 370 photographs (220 B&W, 150 colour) and ground plans.

The catalogue can be purchased at the Robert Guttman Gallery or via the museum's website at <http://www.jewishmuseum.cz/shop/czshop.php>

The exhibition curator Arno Pařík responds to a few questions below:

Right at the start of the exhibition is a map featuring synagogues that have been demolished or saved. People who see this dense map are often surprised at the number of synagogues here. How many exactly?

nebo zachráněnými. Častou reakcí návštěvníků při pohledu na hustě popsanou mapu je podivení: „Tolik?“ O kolik synagog se vlastně jedná?

Ano, v českých zemích bývalo poměrně hodně synagog. Pod pojmem „barokní synagogy“ rozumíme synagogy z období 1620 až 1780, ale také synagogy tradičního typu, které vznikaly ještě v prvních desetiletích 19. století. Těchto synagog jsme napočítali 261, z toho 208 v Čechách a 53 na Moravě. Mnoho z nich zaniklo již v minulosti, většina však byla zničena až za druhé světové války a v období komunistického režimu, takže do dnešní doby se dochovalo pouze 63 staveb. Ve skutečnosti však existovalo barokních synagog ještě více, protože mnohé obce v tomto období postavily několik synagog po sobě, často na stejném místě. Ve větších obcích stávaly také dvě nebo tři synagogy současně, v Praze nebo Mikulově jich bývalo ještě více. V daném počtu nejsou rovněž zahrnuty modlitebny v soukromých nebo obecních domech.

Výstava pochopitelně nemůže na 13 panelech obsáhnout všechny památky. Podle čeho jste zde představené synagogy vybírali?

Na výstavě se s pomocí starých i současných fotografií a plánů představuje 23 dochovaných synagog z období baroka. Vybrali jsme zejména ty historicky a umělecky nejzajímavější, většinou z majetku pražské a brněnské židovské obce nebo Federace židovských obcí v České republice. Většina z nich prošla v uplynulých dvaceti letech důkladnou památkovou obnovou a restaurací a dnes se využívají ke kulturním nebo vzdělávacím účelům, jako muzejní expozice nebo místa konání koncertů, přednášek a výstav. V neposlední řadě jsou tyto stavby živými památníky místních židovských obcí a jejich obyvatel, zavražděných nacisty v období šoa.

Co kromě informací o architektuře či památkové obnově synagog návštěvník na výstavě najde?

Baroko ovlivnilo nejen architekturu starých synagog, ale především jejich výzdobu a zařízení. Proto výstavu doplňuje vybraný soubor předmětů ze sbírek Židovského muzea – počínaje šesticípou hvězdou nebo korouhvičkou ze střešky, kamenou pokladničkou nebo mosazným umývadlem z předsíně synagogy, až po dřevěné Desatero ze synagogy v Roudnici nebo kované barokní a rokokové míře zdobené květy a listovím z pražské Pinkasovy a Cikánovy synagogy. Nechybí ani ukázky vzácných barokních textilií z přelomu 17. a 18. století z pražských a mikulovských vyšivačských dílen stejně jako barokní stříbrné ozdoby na svitek Tóry. Za zvláště zajímavý exponát považují malovaný dřevěný aron ha-košeš, zachráněný ze zbořené synagogy v Dašicích v roce 1957, který ukazuje vysokou výtvarnou úroveň židovské kultury i v malých obcích na českém venkově. Tento svatostánek darovalo po roce 1990 sbírkám Židovského muzea v Praze a Východočeské muzeum v Pardubicích.

IZRAELSKÁ SEZÓNA V ŽIDOVSKÉM MUZEU V PRAZE

Myšlenka uspořádat Izraelskou sezónu vyplynula z osobních setkání kurátorky vizuálního umění ŽMP Michaely Sidenberg s různými současnými izraelskými kurátory, teoretiky, výtvarnými umělci, filmovými tvůrci a hudebníky. „Setkávání českého publika se současným izraelským uměním bylo dosud spíše nahodilé. Uvedením Izraelské sezóny v rámci letošní programové nabídky pražského židovského muzea sledujeme hned několik cílů:

Yes, there have been a rather lot of synagogues in the Czech lands. The term “Baroque synagogues” usually refers to those from 1620 to 1780, but also to synagogues of the traditional type that appeared in the first decades of the 19th century. According to our calculations, there were 261 such synagogues – 208 in Bohemia and 53 in Moravia. Many of these were demolished in the past but most were destroyed during the Second World War and under communism, so only 63 of these buildings have been preserved to the present day. In fact, the number of Baroque synagogues here was even higher, since many communities in this period built several synagogues one after another, often in the same place. Large communities often had two or three synagogues at the same time; Prague and Mikulov, for example, had even more. And this does not include prayer halls in private or municipal buildings.

Obviously, not all these monuments can be featured in the 13 panels of this exhibition. What criteria did you use for selecting the exhibits?

On display are 23 extant synagogues from the Baroque period, which are shown on historical and contemporary photographs and ground plans. We have selected mainly those of greatest historical and artistic interest, mostly owned by the Prague and Brno Jewish communities or the Federation of Jewish Communities in the Czech Republic. The majority of these have been completely renovated over the last 20 years and are now used for cultural and educational purposes, such as museum expositions and venues for concerts, lectures and exhibitions. In addition, these buildings are living monuments to the local Jewish communities and their residents who perished in the Shoah.

What will viewers find out at the exhibition, apart from information about synagogue architecture and heritage renovation?

The Baroque influenced not only the architecture of old synagogues but also, and primarily, their decoration and furnishings. This is why the exhibition also features a selected group of objects from the museum's collections, including a Star of David, a weather-vane, a stone alms box, a brass lavabo from a synagogue vestibule, a wooden tablet of the law from the synagogue in Roudnice and a wrought-iron Baroque and Rococo grille adorned with flowers and foliage motifs from the Pinkas and Zigeuner synagogues in Prague. There are also examples of rare late 17th- and early 18th-century Baroque textiles from Prague and Mikulov embroidery workshops, as well as a Baroque silver adornment for a Torah scroll. Of particular interest is a painted wooden ark that was rescued from a demolished synagogue in Dašice in 1957, which reveals the high artistic quality of Jewish culture in small rural communities in Bohemia. This ark was donated to the Jewish Museum in Prague after 1990 by the Museum of East Bohemia in Pardubice.

ISRAELI SEASON AT THE JEWISH MUSEUM IN PRAGUE

The idea of organizing the Israeli season at the Jewish Museum in Prague is a direct result of the museum's visual arts curator Michaela Sidenberg's recent personal encounters with Israeli curators, artists, film-makers and musicians. As she explains, “so far the Czech audience has had a rather haphazard experience with contemporary Israeli art. By introducing the Israeli season as part of this year's programme we intend to meet several goals: Firstly, we aim to draw attention to the breadth and variety of contemporary Jewish culture, which

Chceme upozornit na šíři a rozmanitost současné židovské kultury, která není redukovatelná pouze na kulturu diaspory nebo zase naopak, jak si to dnes mnoho lidí také vykládá, pouze na kulturu izraelskou. Současně chceme posílit význam Židovského muzea v Praze jako svého druhu kulturního institutu, který přirozeně reprezentuje nejrůznější podoby židovské kultury a zprostředkovává domácímu publiku kontakt s děním v celém židovském světě podobně jako jiné kulturní instituty, které působí v hlavním městě, reprezentují své národní kultury a jazyky. Konečně chceme také naznačit, že dnešní muzeum není pouze místem poučných instalací, ale otevřeným komunitním a kulturním centrem, v němž mají vedle vitrín s předměty své místo také hudba, film, literatura, divadlo a další žánry,“ říká Michaela Sidenberg a dodává: „Jsme přesvědčeni, že současná izraelská kulturní scéna je jednou z nejdynamičtějších a má rozhodně co nabídnout i v mezinárodním kontextu. Díky přípravě letošního ‚ochutnávky‘ z tohoto rozmanitého kulturního mixu se podařilo navázat řadu partnerství a přátelství, která se, jak doufáme, podaří dále rozvíjet. Byli bychom rádi, kdyby projekty současných izraelských umělců – a to nejen z oblasti vizuálního umění včetně nových médií, ale také z oblasti filmu, divadla, hudby či literatury – našly v Židovském muzeu v Praze svůj přirozený domov.“

NEDOKONČENÝ FILM

Izraelskou sezónu zahájilo uvedení filmu mladé izraelské režisérky Yael Hersonské **NEDOKONČENÝ FILM** na festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět, filmu, za nějž jeho autorka obdržela již několik prestižních ocenění včetně ceny za stříh v kategorii dokumentárních snímků na loňském ročníku mezinárodního filmového festivalu Sundance.

Filmový dokument Yael Hersonské nabízí pozoruhodný pohled na nechalvě proslulý propagandistický snímek, který nacisté v době druhé světové války začali natáčet ve varšavském ghettu. Neozvučený fragment tohoto nedokončeného opusu byl v poválečném období považován za historický pramen a po dlouhou dobu sloužil jako zdroj údajně autentických záběrů z ghetta. Když se ovšem později podařilo objevit další cívku s do té doby neznámým filmovým materiálem, ukázalo se, že dosavadní interpretace materiálu byla mylná. Z nalezených záběrů je zřejmé, že jednotlivé scény – například dobře vyhlízející Židé ve spěchu za večerním povyražením štítlivě překračující mrtvá těla svých souvěrců – jsou výsledkem kruté manipulace a že nedobrovolní aktéři vrcholně cynických inscenací byli k přehrávání propagandisticky důsledně promyšlených scén nuceni násilím a hrozbami. Díky precizní práci s dobovým filmovým materiálem i svědectvími pamětníků, mezi nimiž se objevuje také jeden z kameramanů filmu, se autorce podařilo vytvořit velmi komplexní a výstižný obraz zla a narcistní podstaty nacistického režimu.

Českou premiéru filmu uvedli 9. března v kině Lucerna J. E. Jaakov Levy, velvyslanec státu Izrael, ředitel ŽMP Leo Pavlát a izraelská producentka Nedokončeného filmu Noemi Schory, která se také po skončení promítání zúčastnila diskuse s diváky.

V rámci Izraelské sezony v nejbližší době dále proběhne:

Umělecká rezidence významného izraelského typografa a designéra Odeda Ezera (červenec).

Producentka Nedokončeného filmu Noemi Schory a ředitel ŽMP Leo Pavlát před slavnostním uvedením Nedokončeného filmu v kině Lucerna.

The film producer Noemi Schory and museum director Leo Pavlát before the premiere of "A Film Unfinished" at the Lucerna Cinema.

cannot be reduced solely to that of the Diaspora or, on the other hand, as many people also tend to think, to be identified exclusively with Israeli culture. Secondly, we seek to reinforce the museum's position as a cultural institute *sui generis* that represents the various forms of Jewish culture and informs its audience of what is happening throughout the Jewish world in a similar way that other cultural institutes in the capital represent their own respective national cultures and languages. Eventually, we also want to underscore that the present-day museum is not only a venue for didactic installations, but that it has to strive to become an open community and cultural centre where music, film, literature, theatre and other genres all have their place, in addition to display cabinets. We are convinced that the present-day Israeli cultural scene is one of the most dynamic and certainly has a lot to offer in an international context. As part of creating this year's programme featuring a diverse cultural mix, we have established a number of friendships that we hope to nurture also for the sake of future cooperation. We will be delighted if the projects by contemporary Israeli artists – including visual art, multimedia, film, theatre, music, and literature – find their natural home at the Jewish Museum in Prague."

A FILM UNFINISHED

The Israeli season opened with a screening of "A Film Unfinished" by the young Israeli director Yael Hersonski at the human rights documentary film festival One World. This documentary has won a number of prestigious awards, including the World Cinema Documentary Editing Award at the 2010 Sundance Film Festival. It provides a remarkable insight into a notorious unfinished Nazi propaganda film that was shot in the Warsaw Ghetto during the Second World War. Regarded as historically accurate in the post-war period, a silent fragment of this film was, for many years, used as a source of allegedly authentic footage from the ghetto. The later discovery of another reel, however, proved that previous interpretations were flawed. This material made it clear that the film's individual scenes – such as footage in which well-dressed Jews hurry past the pitiful corpses of their co-religionists on their way to a night out – had been cynically manipulated and that the actors were forced to participate amid violence and threats. Through painstaking and intricate work on period film footage and the use of survivor testimonies, including an interview with one of the film's cameramen, Hersonski manages to convey a highly complex and cogent picture of the intrinsic evil and malignant narcissism of the Nazi regime.

The Czech premiere of the film took place on the 9th of March at Prague's Lucerna Cinema and was presented by the Israeli Ambassador to the Czech Republic Jaakov Levy, the Jewish Museum director Leo Pavlát, and the Israeli producer of the film, Noemi Schory who took part in a Q&A with the audience after the screening.

Tomuto i dalším projektům Izraelské sezóny se budeme podrobněji věnovat v dalších číslech Zpravodaje.

SBÍRKY ŽIDOVSKÉHO MUZEA V PRAZE CESTUJÍ: Friedl Dicker-Brandeis a dětské kresby z Terezína aneb Praha – Frankfurt – Dallas – Albuquerque (Nové Mexiko) a zpět

Dne 28. ledna byla v univerzitním muzeu v Albuquerque na jihozápadě Spojených států otevřena výstava *Through a Narrow Window: Friedl Dicker-Brandeis and Her Terezín Students (Úzkým oknem: Friedl Dicker-Brandeis a její terezínští žáci)* nabízející jiný pohled na materiál z unikátní sbírky terezínských dětských kreseb. Výstava, jejíž koncept vytvořila profesorka psychologie Dr. Linney Wix, chtěla především přiblížit širokému spektru návštěvníků komplexní metodu, kterou ve výuce v extrémních podmínkách terezínského ghetta rozvíjela umělkyně a pedagožka Friedl Dicker-Brandeis (1898–1944). Většina návštěvníků se s tématem i sbírkami pražského Židovského muzea setkala vůbec poprvé.

K výstavě vyšla obsáhlá publikace, o níž lze získat více informací na stránkách univerzitního nakladatelství:

<http://unmpress.com/books.php?ID=12314386068261&Page=book>

Výstavu otevřenou do 13. března také doplnila řada doprovodných programů a dílen, které Linney Wix připravila společně se svými studenty. Kromě uvedení dětské opery *Brundibár* vzbudily u návštěvníků velkou pozornost zejména dílny pro rodiny s dětmi, v jejichž rámci si účastníci mohli vyzkoušet některé typy speciálních kresebných cvičení, a dále dílna zaměřená na aktivaci paměti skrze vizuální vjemy a spontánní grafický projev. Na rozvoji těchto speciálních zážitkových programů hodlá Židovské muzeum v Praze s univerzitou v Albuquerque dále spolupracovat s tím, že je v budoucnu využije i v rámci vlastní nové expozice věnované terezínským dětským kresbám a pedagogické práci Friedl Dicker-Brandeis.

Skupina studentů při návštěvě výstavy terezínských dětských kreseb v Albuquerque v Novém Mexiku.
A group of students visiting the exhibition of Terezín children's drawings in Albuquerque, New Mexico.

SLAVNOSTNÍ VEČER VE ŠPANĚLSKÉ SYNAGOZE

Koncert při příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu

Židovské muzeum a Židovská obec v Praze uspořádaly ve spolupráci s profesorkou Zuzanou Růžičkovou 27. ledna již tradiční slavnostní koncert při příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu. Na koncertě zazněly skladby Ernsta Blocha (v podání Miroslava Vilímce a Vladimíra Vilímce), Viktora Kalabise a Ludwiga van Beethovena (v podání Ondřeje Lébra, Petra Nouzovského a Miroslava Sekery) a Leonarda Bernsteina (v interpretaci Jiřího Hlaváče a Ivana Klánského).

The following will soon be taking place as part of the Israeli Season:

An art residency by the distinguished Israeli typographer and designer Oded Ezer (July).

This and other projects as part of the Israeli Season will be covered in detail in subsequent newsletters.

JEWISH MUSEUM COLLECTIONS ON TOUR: Friedl Dicker-Brandeis and children's drawings from Terezín:

Prague-Frankfurt-Dallas-Albuquerque, New Mexico and back

The exhibition *Through a Narrow Window: Friedl Dicker-Brandeis and Her Terezín Students* opened on the 28th of January at the University of New Mexico Art Museum in Albuquerque. This show offers an alternative look at the unique collection of children's drawings from Terezín. Based on a concept by psychology professor Linney Wix, its main aim is to familiarize a wide range of viewers with the comprehensive approach to teaching art that was developed by the artist and teacher Friedl Dicker-Brandeis (1898-1944) in the extreme conditions of the Terezín ghetto. For most of the viewers, this is their first encounter with the collections of the Jewish Museum in Prague. The entire project emerged on the basis of long-term research by Linney Wix, who explores the relationship between creativity and memory. This topic is also touched upon by the motto of the exhibition, an excerpt from a letter that Friedl Dicker-Brandeis sent her friend Hilde Kothny in 1940: "I remember thinking in school how I would grow up and would protect my students from unpleasant impressions, from uncertainty, from scrappy learning. Today only one thing seems important – to rouse the desire towards creative work, to make it a habit, and to teach how to overcome difficulties that are insignificant in comparison with the goal to which you are striving."

A substantial book has been published in conjunction with the exhibition. For more information on this, see:

<http://unmpress.com/books.php?ID=12314386068261&Page=book>

The exhibition was on view until the 13th of March and was accompanied by a number of programmes and workshops prepared by Linney Wix with her students. Particularly noteworthy were a production of the children's opera *Brundibar*, workshops where parents and children could try out various types of special drawing exercises, and a workshop on memory activation through visual impressions and spontaneous graphic expression. The Jewish Museum in Prague intends to work on the development of these programmes in collaboration with the University of New Mexico and will be making use of them as part of its own new exhibition on Terezín children's drawings and the educational work of Friedl Dicker-Brandeis.

GALA EVENING

AT THE SPANISH SYNAGOGUE

International Holocaust Remembrance Day concert

On the 27th of January, the Jewish Museum and the Jewish Community in Prague, in association with Professor Zuzana Růžičková, held a traditional gala concert at the Spanish Synagogue in Prague on the occasion of International Holocaust Remembrance Day. The concert featured works by Ernst Bloch (performed by Miroslav Vilímeček and Vladimír Vilímeček), Viktor Kalabis and Ludwig van Beethoven (performed by Ondřej Lébr, Petr Nouzovský and Miroslav Sekera)

LEDOVÁ PRAHA

Židovské muzeum v Praze se i letos připojilo k akci Ledová Praha, kterou pořádají organizace Pionýr a Nadace dětem 3. tisíciletí ve spolupráci s pražskými školami a mnoha dalšími pražskými institucemi. Letošní, již 11. ročník připadl na víkend 4.–6. února. Děti a jejich rodiče, ale i děti z dětských domovů mohly v rámci této akce navštívit Židovské muzeum zdarma.

Děti během akce Ledová Praha navštívily i Starý židovský hřbitov s náhrobkem rabího Löwa.

During the Ice Prague event, children also got to see Rabbi Loew's grave at the Old Jewish Cemetery.

TRYZNA V PINKASOVĚ SYNAGOZE

Dne 8. března uspořádala Tereziňská iniciativa v Pinkasově synagoze tradiční tryznu na památku vyvraždění tzv. rodinného tábora v Osvětimi-Březince. Během noci z 8. na 9. března 1944 bylo v plynových komorách zavražděno 3792 českých a moravských Židů.

VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ CENTRUM ŽIDOVSKÉHO MUZEA V PRAZE

Vzdělávací a kulturní centrum uspořádalo od 25. února do 25. března výstavu barevných koláží Pavla Holeky s názvem „Hebrejská abeceda (Mezi dvěma světy).“ Výstavu uvedl 24. února sám autor ukázkami ze stejnojmenné knihy, v níž se obrazem i slovem zamýšlí nad smyslem hebrejských písmen. Kniha vyšla v nakladatelství Arbor vitae a byla oceněna v soutěži Památníku národního písemnictví jako Nejkrásnější česká kniha roku 2009.

Pavel Holeka na slavnostním zahájení své výstavy ve Vzdělávacím a kulturním centru ŽMP.

Pavel Holeka at the opening of his exhibition at the museum's Education and Culture Centre.

KNIHOVNA

Knihovna ŽMP obohatila svoji nabídku on-line katalogů o historicky cenný katalog sbírky hebraik tereziňského ghetta. Původní, na nekvalitním papíře ručně psaný listkový katalog zahrnuje knihy shromážděné v ghettu Tereziň za druhé světové války, které byly označeny signaturou začínající písmenem „Jc“. Tato hebraika zpracovávalo tzv. Talmudkommando, skupina odborníků, kteří měli za úkol vytvořit reprezentativní vzorek hebraik –

and Leonard Bernstein (performed by Jiří Hlaváč and Ivan Klánský).

GUIDED TOUR FOR THE SOCIETY OF FRIENDS OF THE JEWISH MUSEUM

The Jewish Museum regularly organizes special guided tours for members of its Society of Friends. On the 27th of January they were invited to see the exhibition “Since then I believe in fate... Transports of Protectorate Jews to Byelorussia, 1941–1942” at the Robert Guttman Gallery. They were shown round by the curator Jana Špíchalová who gave a detailed account of the little-known fate of those who were deported to the Minsk ghetto, the Maly Trostinets death camp and the Baranovichi railway station. In total, 6,981 Jews from Bohemia and Moravia were murdered at these sites and only 22 of the deportees survived the war. This exhibition, which was on view at the museum's gallery until the 6th of February, will be on display at the Terezín Memorial between the 1st of June and the 30th of September 2011.

ICY PRAGUE

Once again, the Jewish Museum in Prague took part in the Ice Prague event, which is organized by *Pionýr* (Pioneer) and *Nadace dětem 3. tisíciletí* (Children of the Third Millennium Foundation) in co-operation with Prague schools and various other institutions in Prague. Now in its 11th year, the event was held on the weekend of 4th–6th February. Children, including those from children's homes, had the opportunity to visit the Jewish Museum free of charge as part of this event.

MEMORIAL CEREMONY IN PINKAS SYNAGOGUE

A memorial ceremony was held in Pinkas Synagogue on the 8th of March in memory of the 3,792 Bohemian and Moravian Jews from the Terezín Family Camp who were gassed at Auschwitz-Birkenau on this night in March 1944. The ceremony was organized by the Terezín Initiative.

THE EDUCATION AND CULTURE CENTRE

An exhibition of colour collages by Pavel Holeka, entitled “The Hebrew Alphabet (Between Two Worlds)”, was on view at the museum's Education and Culture Centre from the 25th of February to the 25th of March. The show was launched by the artist on the 24th of February with excerpts from his same-titled book, which reflects on the meaning of Hebrew letters with images and words. Published by Arbor vitae, this book was awarded the Most Beautiful Czech Book of the Year prize for 2009.

LIBRARY

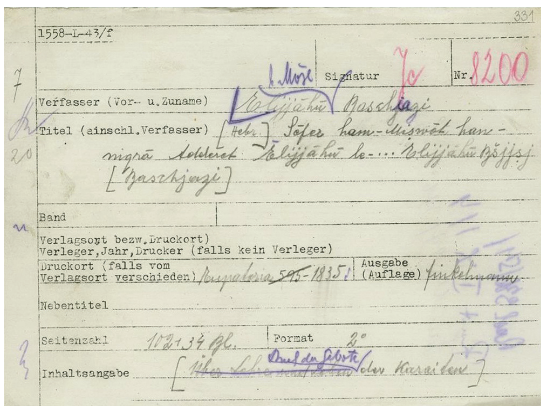
The museum's library has recently made available online a historically valuable catalogue of Hebraica (books written in Hebrew) from the Terezín ghetto. The original card catalogue, hand-written on poor-quality paper, includes information on Hebrew books that were gathered at the Terezín ghetto during the Second World War and were classed with call numbers beginning with the letters ‘Jc’. This material was catalogued by the ‘Talmudkommando’, a group of experts whose task was to put together a representative collection of Hebraica. Comprising about 18,000 volumes, this collection was transferred to the Jewish Museum in Prague after the war.

The catalogue was scanned with the help of a Czech Ministry of Culture grant – VISK 5 (Public Library Information Services – RETROKON – the National Programme of Retrospective Conversion

knih psaných hebrejsky. Sbíрка zhruba 18 000 svazků byla po ukončení války převezena do Židovského muzea v Praze.

Byly pořizeny kopie líčových i rubových stran katalogizačních lístků (v celkovém počtu 46 259 skenů), aby elektronická verze mohla badatelům plnohodnotně nahradit původní katalog.

Vlastní katalog ještě před začátkem skenování prošel celkovým restaurováním v restaurátorských dílnách ŽMP a nyní bude zakonzervován. Elektronickou verzi terezínského listkového katalogu je možno otevřít na internetové adrese: <http://nris.nkp.cz/Katalog.aspx?sigla=ABE323&katkey=ZMKHKG T>

Jeden z katalogizačních lístků Katalogu „hebrejské knihovny ghetta Terezín“. One of the cards from the Catalogue of the Terezín Ghetto Hebrew Library

PROJEKT „TVORBA VÝUKOVÝCH MATERIÁLŮ A ZAVADĚNÍ VÝUKOVÝCH PROGRAMŮ K DĚJINÁM ŽIDŮ VE 20. STOLETÍ.

Na počátku roku 2011 se Židovské muzeum v Praze spolu s Institutem Terezínské iniciativy stalo řešitelem projektu **Tvorba výukových materiálů a zavádění výukových programů k dějinám Židů ve 20. století**. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky a potrvá tři roky.

Cílem projektu je vytvořit výukové materiály o dějinách Židů v českých zemích ve 20. století.

Je důležité, aby se židovské dějiny neredukovaly pouze na dějiny předsudků ze strany nežidovské většiny, na projevy antisemitismu a na holocaust a aby v historickém povědomí příslušníci židovské menšiny nevystupovali pouze jako pasivní oběti pronásledování. Velký důraz budou řešitelé projektu klást na vyprávění dějin „zdola“, skrze příběhy jednotlivých, obyčejných lidí, budou se věnovat dějinám každodennosti i dějinám vzájemných setkávání a kulturní výměny.

of Catalogues in the Czech Republic). Copies were made of the front and back of the catalogue cards (in total, 46,259 scans) so that the electronic version can be used by researchers as a complete replacement of the original catalogue.

The original catalogue was fully restored at the museum's restoration workshops prior to scanning and will now be conserved. The electronic version of the Terezín card catalogue is available at: <http://nris.nkp.cz/Katalog.aspx?sigla=ABE323&katkey=ZMKHKG T>

CREATION OF EDUCATIONAL MATERIALS AND IMPLEMENTATION OF EDUCATIONAL PROGRAMMES ON THE HISTORY OF JEWS IN THE 20TH CENTURY

At the beginning of 2011, the Jewish Museum in Prague and the Terezín Initiative Institute became involved in a two-year project entitled "Creation of educational materials and implementation of educational programmes on the history of Jews in the 20th century". This is co-financed by the European Social Fund and the state budget of the Czech Republic.

The aim of the project is to put together teaching materials on the 20th century history of Jews in the Czech lands. These materials will be tested and introduced at elementary and secondary schools with which the museum is establishing long-term co-operation. They will also become part of the interactive student workshops at the museum's Education and Culture Centre and will be shown to teachers at various work meetings and workshops.

It is important that Jewish history is not reduced merely to a history of prejudice by the non-Jewish majority, to manifestations of anti-Semitism or to the Holocaust, and that members of the Jewish minority are not seen solely as passive victims of persecution in the context of historical awareness. As part of this project, great emphasis will be placed on historical narratives "from below" through stories of ordinary people, and focus will be on everyday history and on the history of mutual encounters and cultural exchange.

PARTICIPATION IN THE FIRST ANNIVERSARY CONFERENCE OF THE MALACH CENTRE FOR VISUAL HISTORY

On the 28th of January, the Faculty of Mathematics and Physics at Charles University, Prague, hosted the first anniversary conference of the

evropský sociální fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ÚČAST NA KONFERENCI K PRVNÍMU VÝROČÍ CENTRA VIZUÁLNÍ PAMĚTI MALACH

Právě rok od oficiálního otevření, 28. ledna 2011, se na půdě Matematicko-fyzikální fakulty UK konala konference k prvnímu výročí vzniku Centra vizuální paměti Malach. Michal Frankl, vedoucí Oddělení pro dějiny šoa Židovského muzea v Praze, vystoupil na konferenci s příspěvkem týkajícím se židovské identity a sběru svědectví o holocaustu, který Židovské muzeum realizuje od počátku 90. let.

Malach Centre for Visual History a year after its official opening. The head of the Jewish Museum's Shoah History Department, Michal Frankl, gave a paper at the conference on Jewish identity and the collection of Holocaust testimonies that the Jewish Museum has been putting together since the early 1990s.

CHANGES TO VISITOR SERVICES

Several important changes have recently been made with a view to improving the Jewish Mu-

ZMĚNY V NÁVŠTĚVNICKÉM PROVOZU

Mezi důležité změny v návštěvnickém provozu, které mají zpříjemnit návštěvu Židovského muzea, určitě patří **zavedení sedmidenní platnosti vstupenky** na prohlídkový okruh stálými expozicemi ŽMP. Především se ale ŽMP od jara zařazuje do **slevového programu Opencard**, které držitelům karty Opencard umožní navštívit ŽMP za 120,- Kč (snížené vstupné 80,- Kč). Dále trvá možnost navštívit muzeum za výrazně zlevněné vstupné (65,- Kč) v rámci programů Židovského muzea a Židovské obce v Praze k výchově proti antisemitismu v ČR.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY

Únor

- manželka polského prezidenta Anna Komorowska
- 120 účastníků setkání vojenských kaplanů NATO

Březen

- manželka chorvatského prezidenta Tatjana Josipović

PŘIPRAVUJEME

Kroke – koncert ve Španělské synagoze

10. května 2011 ve 20 hodin

Kroke je polská klezmerová skupina, kterou v roce 1992 založili v Krakově („Kroke“ je název Krakova v jidiš) tři přátelé: Jerzy Bawol, Tomasz Kukurba a Tomasz Lato. Začínali s hudbou hluboce založenou v židovské tradici, ovlivněnou zároveň Balkánem. K těmto vlivům postupně přistoupily ještě ozvuky orientální a indické hudby, také jazz a world music. Směs všech těchto vlivů vytváří jejich charakteristický styl.

Koncert má připomenout českému publiku postavu polské „Spravedlivé mezi národy světa“ Ireny Sendlerové, která zachránila dva a půl tisíce dětí z varšavského ghetta, a koná se v předvečer 3. výročí jejího úmrtí.

Partneři:

- Polský institut v Praze, Hudební festival Respect
- Vstupenky na koncert lze zakoupit v síti Ticketpro nebo na adrese:

<http://www.respectmusic.cz/cz/>

seum's visitor services. These include the **introduction of a 7-day ticket** for a tour of the museum's permanent exhibitions and, above all, the museum's inclusion in the **Opencard discount programme**, which enables Opencard holders to visit the museum for CZK 120 (or CZK 80 for children under 15 and students). Significantly reduced entrance fees (CZK 65) will still be available as part of the museum and the Prague Jewish community's programme directed against anti-Semitism in the Czech Republic (available in the Czech language).

PROMINENT VISITS

February

- Anna Komorowska, the First Lady of Poland
- 120 participants of a meeting of NATO military chaplains

March

- Tatjana Josipović, the First Lady of Croatia

UNDER PREPARATION

Kroke – concert at the Spanish Synagogue, 10 May 2011

Kroke is a Polish trio formed in 1992 in Crakow ('Kroke' in Yiddish) by three friends: Jerzy Bawol, Tomasz Kukurba and Tomasz Lato. Originally influenced by traditional Jewish and Balkan music, Kroke later incorporated elements of oriental, Indian, jazz and world music. The band's distinctive style is a combination of all these disparate influences.

The aim of this concert is to commemorate Irena Sendler, a Pole who saved 2,500 children from the Warsaw ghetto and was later recognized as 'Righteous among the Nations'. The concert takes place on the eve of the third anniversary of her death.

Partners:

- The Polish Institute in Prague and the Respect Music Festival
- Tickets for the concert are available via Ticketpro or at the website:

<http://www.respectmusic.cz/cz/>

Vydává Židovské muzeum v Praze (založeno v roce 1906), U Staré školy 1, 3, 110 01 Praha 1, IČO 60459263

www.jewishmuseum.cz

Bankovní účet č. 10426398/6200

Commerzbank, Aktiengesellschaft, Jugoslávská 1, 120 21 Praha 2

Pro poskytování darů uvádějte variabilní symbol 1382002

Zpravodaj vychází čtvrtletně, toto číslo vyšlo 15. 4. 2011 MK ČR E16832

Redaktor: Barbora Patočková

Fotografie: D. Cabanová, J. Fiedler, J. Stach, Linney Wix, M. Holeková, Z. Tlášková

Překlad: Stephen Hattersley

Výroba: LABEL spol. s r. o., Kutná Hora

☆☆☆

Published by the Jewish Museum in Prague (founded in 1906), U Staré školy 1, 3, 110 01 Praha 1, IČO 60459263

www.jewishmuseum.cz

Bank account: 1042639, SWIFT CODE: COBACZPXXXX, IBAN: CZ60 6200 0000 0000 1042 6398 (euro)

1042639, SWIFT CODE: COBACZPXXXX, IBAN: CZ22 6200 0001 0700 1042 6398 (for all foreign currencies except the euro)

Commerzbank, Aktiengesellschaft, Jugoslávská 1, 120 21 Praha 2

When making a donation, please state the variable symbol (identification code) 1382002.

The Newsletter is quarterly. This issue was published on 15 April 2011, MK ČR E16832

Editor: Barbora Patočková

Photos: D. Cabanová, J. Fiedler, J. Stach, Linney Wix, M. Holeková, Z. Tlášková

Translation: Stephen Hattersley

Typeset and printed by LABEL spol. s r. o., Kutná Hora